

Giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo lý luận chính trị tại các trường đại học ở nước ta

Solutions to improve the quality of political theory education at universities in Vietnam

ThS. VŨ THỊ HUỆ

Trường Đại học Điều dưỡng Nam Định; Email: huemacle277@gmail.com

Ngày nhận bài: 11/5/2026

Ngày phản biện: 21/5/2026

Ngày chấp nhận đăng: 20/6/2026

Chủ đề của bài viết thuộc lĩnh vực: Lý luận chính trị.

Tóm tắt: Đào tạo lý luận chính trị trong các trường đại học có vai trò quan trọng trong việc hình thành thế giới quan khoa học, bản lĩnh chính trị, đạo đức và trách nhiệm xã hội cho sinh viên. Trong bối cảnh hội nhập quốc tế và chuyển đổi số, công tác đào tạo lý luận chính trị đang đứng trước nhiều yêu cầu mới. Bên cạnh những kết quả đạt được, hoạt động giảng dạy và học tập các môn lý luận chính trị vẫn còn một số hạn chế về nội dung, phương pháp giảng dạy, nhận thức học tập của sinh viên và ứng dụng công nghệ số. Trên cơ sở phân tích thực trạng và nguyên nhân của những hạn chế đó, bài viết đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng đào tạo lý luận chính trị tại các trường đại học ở nước ta hiện nay.

Từ khóa: đào tạo lý luận chính trị; giáo dục đại học; sinh viên; đổi mới giáo dục; chuyển đổi số.

Abstract: Political theory education at universities plays an important role in fostering students' scientific worldview, political steadfastness, moral values, and social responsibility. In the context of international integration and digital transformation, political theory education is facing a range of new requirements. Despite notable achievements, the teaching and learning of political theory courses still exhibit several limitations concerning curriculum content, teaching methods, students' learning attitudes, and the application of digital technologies. Based on an analysis of the current situation and the underlying causes of these limitations, the article proposes several solutions to improve the quality of political theory education at Vietnamese universities today.

Keywords: political theory education; higher education; students; educational innovation; digital transformation.

1. Đặt vấn đề

Đào tạo lý luận chính trị là một bộ phận quan trọng trong hệ thống giáo dục quốc dân, giữ vai trò trực tiếp trong việc hình thành thế giới quan khoa học, phương pháp luận biện chứng, bản lĩnh chính trị và phẩm chất đạo đức cho người học. Đối với các trường đại học, giảng dạy các môn lý luận chính trị không chỉ nhằm trang bị tri thức cơ bản về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước mà còn góp phần bồi dưỡng lý tưởng cách mạng, nâng cao năng lực tư duy và trách nhiệm xã hội của sinh viên.

Trong những năm qua, Đảng và Nhà nước luôn quan tâm đến công tác giáo dục lý luận chính trị. Nghị quyết số 29 - NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục

và đào tạo; Nghị quyết số 35 - NQ/TW về tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng; Văn kiện Đại hội XIII của Đảng đều khẳng định yêu cầu tiếp tục đổi mới nội dung, chương trình và phương pháp giáo dục lý luận chính trị theo hướng hiện đại, khoa học, gắn lý luận với thực tiễn. Đây vừa là nhiệm vụ cấp thiết, vừa là yêu cầu chiến lược nhằm xây dựng thế hệ trẻ Việt Nam có bản lĩnh chính trị vững vàng, có khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc.

2. Phương pháp nghiên cứu

Để thực hiện nghiên cứu về giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo lý luận chính trị tại các trường đại học ở nước ta hiện nay, bài viết sử dụng tổng hợp các phương pháp nghiên cứu: phương pháp phân tích và tổng hợp tài

liệu; phương pháp logic kết hợp với phương pháp lịch sử; phương pháp so sánh và đối chiếu; phương pháp phân tích thực tiễn.

Bài viết sử dụng phương pháp nghiên cứu tài liệu nhằm thu thập, lựa chọn, hệ thống hóa và phân tích các văn kiện của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về giáo dục và đào tạo, giáo dục lý luận chính trị; các công trình nghiên cứu khoa học, sách chuyên khảo, bài báo khoa học và các tài liệu có liên quan đến đào tạo lý luận chính trị trong các trường đại học. Trên cơ sở đó, tác giả làm rõ cơ sở lý luận, đánh giá thực trạng, những hạn chế, bất cập và xác định các định hướng, giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo lý luận chính trị trong giai đoạn hiện nay.

Bên cạnh đó viết sử dụng phương pháp nghiên cứu trường hợp thông qua việc phân tích thực tiễn đào tạo lý luận chính trị tại một số cơ sở giáo dục đại học như Trường Đại học Điều dưỡng Nam Định, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội và Trường Đại học Kinh tế Quốc dân. Việc nghiên cứu các trường hợp điển hình giúp nhận diện những kết quả đạt được, những khó khăn, hạn chế và các vấn đề đặt ra trong quá trình giảng dạy, học tập các môn lý luận chính trị. Từ đó, rút ra những nhận xét mang tính khái quát và đề xuất các giải pháp phù hợp nhằm nâng cao chất lượng đào tạo lý luận chính trị tại các trường đại học ở nước ta hiện nay.

Việc kết hợp phương pháp nghiên cứu tài liệu và phương pháp nghiên cứu trường hợp góp phần bảo đảm tính khoa học, tính khách quan và độ tin cậy của các nhận định, đánh giá và giải pháp được đề xuất trong bài viết.

3. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

3.1. Kết quả nghiên cứu

3.1.1. Vai trò và yêu cầu của đào tạo lý luận chính trị trong các trường đại học hiện nay

Đào tạo lý luận chính trị là bộ phận quan trọng trong hệ thống giáo dục đại học Việt Nam, có chức năng trang bị cho sinh viên thế giới quan khoa học, phương pháp luận biện chứng, lý tưởng cách mạng, bản lĩnh chính trị và trách nhiệm công dân. Đây không chỉ là quá trình truyền thụ tri thức về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước mà còn góp phần hình thành nhân cách, đạo đức, lối sống và năng lực nhận thức, hành động của người học.

Nghị quyết số 29 - NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo khẳng định: "Phát triển giáo dục và đào tạo là nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài; chuyển mạnh quá trình giáo dục từ chủ yếu trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm

chất người học" (Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam, 2013). Trong đó, giáo dục lý luận chính trị giữ vai trò quan trọng trong việc bồi dưỡng lý tưởng cách mạng, lòng yêu nước, ý thức trách nhiệm đối với xã hội và đất nước.

Trong bối cảnh toàn cầu hóa, Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, chuyển đổi số và sự phát triển mạnh mẽ của mạng xã hội, công tác đào tạo lý luận chính trị đang đứng trước nhiều cơ hội và thách thức mới. Sinh viên hiện nay có điều kiện tiếp cận nguồn thông tin đa dạng, đa chiều nhưng cũng dễ bị tác động bởi những thông tin sai lệch, các quan điểm xuyên tạc, chống phá nền tảng tư tưởng của Đảng. Do đó, đào tạo lý luận chính trị không chỉ nhằm truyền đạt tri thức mà còn phải nâng cao năng lực tư duy phản biện, khả năng nhận diện và đấu tranh với các quan điểm sai trái, thù địch.

Đại hội XIII của Đảng xác định: "Đổi mới căn bản nội dung, chương trình, phương pháp giáo dục lý luận chính trị theo hướng khoa học, sáng tạo, hiện đại và gắn lý luận với thực tiễn... nâng cao chất lượng, hiệu quả và phù hợp với từng đối tượng" (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021). Đây là cơ sở chính trị quan trọng để các trường đại học tiếp tục đổi mới nội dung, phương pháp và nâng cao chất lượng đào tạo lý luận chính trị trong giai đoạn hiện nay.

3.1.2. Hạn chế, bất cập và nguyên nhân trong đào tạo lý luận chính trị tại các trường đại học ở nước ta hiện nay

Mặc dù công tác đào tạo và giảng dạy lý luận chính trị trong các trường đại học thời gian qua đã có nhiều đổi mới, góp phần nâng cao nhận thức chính trị, bồi dưỡng lý tưởng cách mạng và hình thành thế giới quan khoa học cho sinh viên, song thực tiễn cho thấy vẫn còn nhiều hạn chế, bất cập cần được khắc phục.

Thứ nhất, nội dung giảng dạy còn nặng về lý thuyết, thiếu tính thực tiễn

Đây là hạn chế được đề cập trong nhiều nghiên cứu gần đây. Theo Nguyễn Thị Hiếu (2022): Nội dung giảng dạy các môn lý luận chính trị ở một số trường đại học vẫn thiên về truyền thụ kiến thức lý luận, trong khi việc liên hệ với các vấn đề thực tiễn của đất nước và đời sống sinh viên còn hạn chế. Điều này khiến sinh viên gặp khó khăn trong việc vận dụng tri thức lý luận vào nhận thức và giải quyết các vấn đề thực tiễn.

Nghiên cứu của Đoàn Thị Huệ (2023) cũng cho rằng tình trạng giảng dạy mang tính "kinh viện" thiên về lý luận thuần túy, chưa gắn kết chặt chẽ với thực tiễn xã hội vẫn tồn tại ở nhiều cơ sở giáo dục đại học. Đây là một trong những nguyên nhân làm giảm tính hấp dẫn

và sức thuyết phục của các môn lý luận chính trị đối với sinh viên.

Trên thực tế, tại nhiều trường đại học, việc giảng dạy các học phần như Triết học Mác - Lênin, Kinh tế chính trị Mác - Lênin hay Chủ nghĩa xã hội khoa học vẫn chủ yếu tập trung vào truyền đạt hệ thống khái niệm, nguyên lý và phạm trù lý luận, trong khi các tình huống thực tiễn, các vấn đề phát triển kinh tế - xã hội, chuyển đổi số, hội nhập quốc tế hoặc những vấn đề sinh viên quan tâm chưa được khai thác đầy đủ trong bài giảng.

Thứ hai, phương pháp giảng dạy chậm đổi mới, chưa phát huy tính chủ động của người học

Một bất cập phổ biến là phương pháp giảng dạy ở một số trường vẫn mang nặng tính truyền thống, lấy người dạy làm trung tâm. Trần Văn Hiếu (2011) nhận định: □Mục tiêu của sự đổi mới là nhằm khắc phục tình trạng giảng dạy theo lối truyền thụ một chiều, thầy đọc trò ghi, thầy giảng trò chép mà hiện nay xã hội đang phê phán gay gắt□(Trần Văn Hiếu, 2011), cho rằng tình trạng □thầy đọc, trò ghi□, □thầy giảng, trò chép□tuy đã giảm nhưng chưa được khắc phục triệt để trong giảng dạy lý luận chính trị ở nhiều trường đại học và cao đẳng.

Tương tự, nghiên cứu của Cung Thị Ngọc: □Cần có sự đổi mới mạnh mẽ trong phương pháp dạy - học để chuyển từ mục tiêu truyền thụ tri thức là chủ yếu sang mục đích phát triển ở người học năng lực học tập chủ động và giải quyết vấn đề của thực tiễn□(Cung Thị Ngọc, 2018), chỉ ra rằng việc vận dụng các phương pháp dạy học tích cực như thảo luận nhóm, tranh biện, nghiên cứu tình huống hay dạy học dự án còn chưa đồng đều giữa các cơ sở đào tạo và giữa các giảng viên. Nhiều giờ học vẫn chủ yếu là giảng giải một chiều, khiến sinh viên ít có cơ hội phản biện, trao đổi và vận dụng kiến thức.

Điều này dẫn đến hệ quả là sinh viên tiếp thu kiến thức một cách thụ động, khả năng tư duy phản biện, năng lực phân tích và giải quyết vấn đề chưa được phát triển tương xứng với yêu cầu đào tạo đại học hiện nay.

Thứ ba, động cơ và hứng thú học tập của một bộ phận sinh viên còn hạn chế

Nhiều nghiên cứu đã phản ánh tình trạng sinh viên chưa thực sự hứng thú với các môn lý luận chính trị. Theo Cung Thị Ngọc (2018) nhận định: □Tình trạng ngại, kém hứng thú học tập môn lý luận chính trị của sinh viên ở các trường đại học hiện nay đang diễn ra khá phổ biến□(Cung Thị Ngọc, 2018). Hiện tượng ngại học, học đối phó hoặc chỉ học để thi qua môn đối với các học phần lý luận chính trị vẫn diễn ra khá phổ biến trong sinh viên.

Lương Thị Lan Huệ cũng chỉ ra rằng từ phía người

học vẫn tồn tại tâm lý xem các môn lý luận chính trị là môn học phụ, ít liên quan đến chuyên ngành đào tạo nên chưa dành sự đầu tư thích đáng cho quá trình học tập và nghiên cứu.

Thực tiễn ở nhiều trường đại học cho thấy tỷ lệ sinh viên chủ động nghiên cứu tài liệu tham khảo ngoài giáo trình còn thấp; việc tham gia thảo luận học thuật, nghiên cứu khoa học về các vấn đề lý luận chính trị chưa thực sự phổ biến.

Thứ tư, chất lượng đội ngũ giảng viên chưa đồng đều

Mặc dù đội ngũ giảng viên lý luận chính trị ngày càng được chuẩn hóa về trình độ chuyên môn, song vẫn còn những hạn chế nhất định. Một số giảng viên chưa thường xuyên cập nhật các vấn đề mới của thực tiễn, thiếu kinh nghiệm thực tiễn hoặc còn hạn chế trong việc ứng dụng công nghệ số vào giảng dạy. Điều này làm giảm hiệu quả truyền đạt kiến thức và khả năng tạo hứng thú cho người học.

Nghiên cứu đăng trên Tạp chí Quản lý nhà nước cho rằng: □Phương pháp của một số giảng viên còn nặng về chương trình, tham nội dung lý luận, dàn trải, chưa chú ý tới sự hứng thú, thái độ của người học□(Nguyễn Văn Bảy, 2023). Điều này cho thấy việc giảng dạy các môn lý luận chính trị ở một số cơ sở đào tạo vẫn chưa thực sự lấy người học làm trung tâm.

Thứ năm, chuyển đổi số trong giảng dạy lý luận chính trị còn nhiều khó khăn

Trong bối cảnh chuyển đổi số giáo dục đang diễn ra mạnh mẽ, việc xây dựng học liệu điện tử, ngân hàng dữ liệu số, hệ thống học tập trực tuyến và ứng dụng công nghệ số trong giảng dạy lý luận chính trị ở nhiều trường đại học vẫn chưa đáp ứng yêu cầu thực tiễn. Một số cơ sở đào tạo còn thiếu hạ tầng công nghệ, thiếu học liệu số và chưa có cơ chế hỗ trợ hiệu quả cho giảng viên trong quá trình đổi mới phương thức giảng dạy.

Nguyên nhân của những hạn chế, bất cập

Những hạn chế trên xuất phát từ nhiều nguyên nhân khác nhau:

Một là, tác động của kinh tế thị trường, hội nhập quốc tế và sự phát triển của mạng xã hội đã làm thay đổi nhu cầu, nhận thức và cách tiếp cận thông tin của sinh viên. Trong khi đó, nội dung và phương thức đào tạo lý luận chính trị ở một số cơ sở giáo dục chưa theo kịp những biến đổi nhanh chóng của thực tiễn.

Hai là, việc đổi mới chương trình, nội dung và phương pháp giảng dạy lý luận chính trị ở một số trường đại học còn chậm; chưa thực sự chuyển từ truyền thụ kiến thức sang phát triển năng lực người học theo tinh thần

Nghị quyết số 29 - NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo.

Ba là, công tác đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ giảng viên chưa đáp ứng đầy đủ yêu cầu của chuyển đổi số và giáo dục đại học hiện đại. Năng lực nghiên cứu khoa học, tổng kết thực tiễn và ứng dụng công nghệ mới của một bộ phận giảng viên còn hạn chế.

Bốn là, sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục chính trị, tư tưởng cho sinh viên chưa thực sự hiệu quả; môi trường học tập và rèn luyện chưa tạo được động lực mạnh mẽ để sinh viên chủ động tiếp cận, nghiên cứu và vận dụng tri thức lý luận chính trị vào thực tiễn.

3.1.3. Những vấn đề đặt ra đối với đào tạo lý luận chính trị trong bối cảnh chuyển đổi số và hội nhập quốc tế

Tiểu mục này sẽ đóng vai trò cầu nối giữa thực trạng và giải pháp, làm cho lập luận khoa học chặt chẽ hơn:

- Yêu cầu bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trên không gian mạng.

- Tác động của trí tuệ nhân tạo (AI), mạng xã hội đến nhận thức chính trị của sinh viên.

- Yêu cầu đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao gắn với bản lĩnh chính trị vững vàng.

- Yêu cầu đổi mới phương pháp dạy học theo hướng số hóa và lấy người học làm trung tâm.

3.1.4. Giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo lý luận chính trị tại các trường đại học ở nước ta hiện nay

Trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, quá trình hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng và những tác động đa chiều của không gian mạng đối với đời sống chính trị - xã hội, việc nâng cao chất lượng đào tạo lý luận chính trị tại các trường đại học trở thành yêu cầu cấp thiết. Để khắc phục những hạn chế, bất cập hiện nay và đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục đại học, cần triển khai đồng bộ một số giải pháp sau:

Một là, tiếp tục đổi mới nội dung chương trình đào tạo lý luận chính trị theo hướng hiện đại, khoa học và gắn với thực tiễn

Nội dung các môn lý luận chính trị cần được cập nhật thường xuyên những thành tựu mới của khoa học xã hội và nhân văn, những vấn đề lý luận và thực tiễn đặt ra trong quá trình phát triển đất nước. Việc giảng dạy chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh phải bảo đảm tính khoa học, tính cách mạng và tính thực tiễn; đồng thời làm rõ giá trị thời đại, sức sống của những nguyên lý cơ bản trong điều kiện mới.

Chương trình đào tạo cần tăng cường liên hệ với các

vấn đề kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội đang diễn ra trong nước và trên thế giới; phân tích những thành tựu của công cuộc đổi mới, những thách thức trong quá trình hội nhập quốc tế và chuyển đổi số quốc gia. Qua đó giúp sinh viên nhận thức sâu sắc hơn vai trò của lý luận chính trị đối với việc giải quyết các vấn đề thực tiễn, hình thành niềm tin khoa học vào con đường phát triển của đất nước.

Hai là, đổi mới mạnh mẽ phương pháp giảng dạy theo hướng lấy người học làm trung tâm

Đổi mới phương pháp giảng dạy là khâu đột phá nhằm nâng cao chất lượng đào tạo lý luận chính trị. Giảng viên cần giảm dần phương pháp truyền thụ kiến thức một chiều, tăng cường các phương pháp dạy học tích cực như thảo luận nhóm, tranh biện học thuật, giải quyết tình huống, nghiên cứu trường hợp, dạy học dự án và học tập trải nghiệm.

Việc ứng dụng công nghệ thông tin, trí tuệ nhân tạo, các nền tảng học tập trực tuyến và học liệu số cần được đẩy mạnh nhằm tạo môi trường học tập hiện đại, tương tác cao. Thông qua đó, sinh viên không chỉ tiếp thu kiến thức mà còn được rèn luyện kỹ năng tư duy phản biện, kỹ năng phân tích, đánh giá thông tin và khả năng vận dụng lý luận vào thực tiễn.

Ba là, nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên lý luận chính trị

Đội ngũ giảng viên là nhân tố quyết định chất lượng đào tạo lý luận chính trị. Các trường đại học cần xây dựng kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ giảng viên theo hướng chuẩn hóa, hiện đại hóa và chuyên nghiệp hóa. Bên cạnh việc nâng cao trình độ chuyên môn, cần chú trọng bồi dưỡng năng lực nghiên cứu khoa học, tổng kết thực tiễn, kỹ năng sư phạm và năng lực ứng dụng công nghệ số trong giảng dạy.

Giảng viên lý luận chính trị cần thường xuyên cập nhật các chủ trương, nghị quyết mới của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước và những vấn đề lý luận, thực tiễn đang đặt ra. Đồng thời, phải tích cực tham gia các đề tài nghiên cứu khoa học, các hoạt động khảo sát thực tiễn để làm phong phú nội dung bài giảng, tăng tính thuyết phục và sức hấp dẫn đối với người học.

Bốn là, phát huy vai trò chủ thể của sinh viên trong quá trình học tập lý luận chính trị

Để nâng cao hiệu quả đào tạo, cần xây dựng động cơ học tập đúng đắn cho sinh viên, giúp họ nhận thức rõ ý nghĩa của lý luận chính trị đối với sự hình thành thế giới quan khoa học, nhân sinh quan cách mạng và năng lực nghề nghiệp trong tương lai.

Các trường đại học cần tạo điều kiện để sinh viên

tham gia các hoạt động nghiên cứu khoa học, diễn đàn học thuật, cuộc thi tìm hiểu về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam và các vấn đề chính trị - xã hội. Qua đó góp phần chuyển hóa quá trình học tập từ tiếp nhận thụ động sang chủ động khám phá, nghiên cứu và sáng tạo tri thức.

Năm là, đẩy mạnh chuyển đổi số trong đào tạo lý luận chính trị

Chuyển đổi số đang tạo ra những cơ hội mới cho đổi mới giáo dục đại học nói chung và đào tạo lý luận chính trị nói riêng. Các cơ sở đào tạo cần xây dựng hệ thống học liệu điện tử, thư viện số, ngân hàng câu hỏi trực tuyến và các nền tảng hỗ trợ học tập thông minh.

Việc kết hợp giữa hình thức đào tạo trực tiếp với đào tạo trực tuyến sẽ góp phần nâng cao khả năng tiếp cận tri thức của sinh viên, đồng thời tạo điều kiện đổi mới phương thức kiểm tra, đánh giá theo hướng khách quan, chính xác và toàn diện hơn. Chuyển đổi số cũng giúp mở rộng không gian học tập, tăng cường khả năng tương tác giữa giảng viên và sinh viên.

Sáu là, tăng cường sự phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục lý luận chính trị

Đào tạo lý luận chính trị không chỉ là nhiệm vụ của nhà trường mà cần có sự tham gia của gia đình, các tổ chức chính trị - xã hội và toàn xã hội. Các trường đại học cần phối hợp chặt chẽ với Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên, các cơ quan báo chí, truyền thông và các tổ chức xã hội trong việc tổ chức các hoạt động giáo dục chính trị, tư tưởng cho sinh viên.

Đồng thời, cần xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh trong nhà trường; phát huy vai trò của các phong trào thi đua, hoạt động tình nguyện, hoạt động cộng đồng trong việc rèn luyện bản lĩnh chính trị, đạo đức và trách nhiệm xã hội của sinh viên.

Bảy là, gắn đào tạo lý luận chính trị với nhiệm vụ bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong tình hình mới

Trong bối cảnh các thế lực thù địch đẩy mạnh chiến lược "diễn biến hòa bình", lợi dụng không gian mạng để tuyên truyền các quan điểm sai trái, xuyên tạc chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối của Đảng, việc nâng cao chất lượng đào tạo lý luận chính trị cần gắn với nhiệm vụ bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng.

Các trường đại học cần tăng cường giáo dục cho sinh viên khả năng nhận diện, phân tích và phản bác các thông tin sai lệch, luận điệu xuyên tạc trên internet và mạng xã hội. Đồng thời, hình thành năng lực sử dụng mạng xã hội một cách có trách nhiệm, góp phần lan tỏa những giá trị tích cực và củng cố niềm tin của thế hệ trẻ đối với sự

ng nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

3.2 Thảo luận

Kết quả nghiên cứu cho thấy, chất lượng đào tạo lý luận chính trị tại các trường đại học ở Việt Nam thời gian qua đã có nhiều chuyển biến tích cực về nội dung chương trình, đội ngũ giảng viên và phương pháp giảng dạy. Tuy nhiên, trước yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, cùng tác động của toàn cầu hóa, chuyển đổi số và cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư, công tác đào tạo lý luận chính trị vẫn đang đối mặt với nhiều thách thức.

Thực tiễn cho thấy những hạn chế trong đào tạo lý luận chính trị hiện nay không chỉ xuất phát từ nội dung và phương pháp giảng dạy mà còn chịu tác động mạnh mẽ của bối cảnh kinh tế - xã hội mới. Sự phát triển của Internet và mạng xã hội giúp sinh viên tiếp cận nhiều nguồn thông tin đa dạng nhưng đồng thời cũng làm thay đổi nhu cầu, phương thức tiếp nhận tri thức và hệ giá trị của người học. Nếu nội dung giảng dạy chậm đổi mới, thiếu tính thực tiễn hoặc chưa giải đáp được những vấn đề mà sinh viên quan tâm thì khó tạo được sự hấp dẫn và sức thuyết phục.

Mặc dù chương trình các môn lý luận chính trị đã được điều chỉnh theo hướng tinh gọn hơn, song ở một số cơ sở đào tạo vẫn còn tình trạng nặng về truyền đạt kiến thức, chưa chú trọng đầy đủ đến việc phát triển tư duy phản biện, tư duy độc lập và khả năng vận dụng lý luận vào thực tiễn. Điều này dẫn đến tình trạng một bộ phận sinh viên học tập mang tính đối phó, chưa nhận thức đầy đủ vai trò của các môn lý luận chính trị đối với việc hình thành bản lĩnh chính trị, đạo đức và trách nhiệm công dân.

Từ góc độ lý luận, chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh đều khẳng định mối quan hệ thống nhất giữa lý luận và thực tiễn. Vì vậy, đổi mới đào tạo lý luận chính trị không chỉ là đổi mới phương pháp giảng dạy mà còn phải giúp người học nhận thức được giá trị khoa học và ý nghĩa thực tiễn của lý luận đối với cuộc sống và nghề nghiệp.

Một vấn đề đáng chú ý hiện nay là tác động của không gian mạng đối với nhận thức chính trị của sinh viên. Trong điều kiện thông tin đa chiều phát triển mạnh mẽ, việc trang bị cho sinh viên khả năng nhận diện, phân tích và phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trở thành yêu cầu cấp thiết. Đây cũng là nội dung được nhấn mạnh trong Nghị quyết số 35 - NQ/TW của Bộ Chính trị về bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong tình hình mới.

Bên cạnh đó, yêu cầu đổi mới giáo dục đại học đòi hỏi phải chuyển từ phương thức truyền thụ kiến thức sang phát triển năng lực người học. Các môn lý luận chính trị

cần tăng cường đối thoại học thuật, nghiên cứu tình huống, học tập trải nghiệm và gắn với các vấn đề thực tiễn của đất nước. Điều này không chỉ nâng cao chất lượng học tập mà còn góp phần phát triển tư duy khoa học, năng lực phản biện và kỹ năng xử lý thông tin cho sinh viên.

Kết quả nghiên cứu cũng khẳng định đội ngũ giảng viên giữ vai trò quyết định đối với chất lượng đào tạo lý luận chính trị. Nghị quyết số 32 - NQ/TW của Bộ Chính trị nhấn mạnh yêu cầu xây dựng đội ngũ giảng viên có bản lĩnh chính trị vững vàng, trình độ chuyên môn cao và đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục. Do đó, việc nâng cao năng lực nghiên cứu khoa học, tổng kết thực tiễn, ứng dụng công nghệ số và đổi mới phương pháp sư phạm cho đội ngũ giảng viên cần được xem là giải pháp mang tính chiến lược.

Nhìn chung, nâng cao chất lượng đào tạo lý luận chính trị là yêu cầu khách quan, có ý nghĩa giáo dục, chính trị và xã hội sâu sắc. Quá trình này cần được thực hiện đồng bộ thông qua đổi mới nội dung chương trình, phương pháp giảng dạy, nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên, đẩy mạnh chuyển đổi số và phát huy vai trò chủ thể của sinh viên. Đây là cơ sở quan trọng để xây dựng nguồn nhân lực có trình độ chuyên môn cao, bản lĩnh chính trị vững vàng và trách nhiệm xã hội, đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong giai đoạn mới.

4. Kết luận

Đào tạo lý luận chính trị trong các trường đại học giữ vai trò quan trọng trong việc hình thành thế giới quan khoa học, bản lĩnh chính trị, đạo đức và trách nhiệm xã hội cho sinh viên. Đây không chỉ là quá trình trang bị tri thức về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước mà còn góp phần bồi dưỡng lý tưởng cách mạng, năng lực tư duy và ý thức công dân cho thế hệ trẻ.

Trong thời gian qua, công tác đào tạo lý luận chính trị tại các trường đại học ở nước ta đã đạt được nhiều kết quả tích cực về nội dung chương trình, đội ngũ giảng viên và phương pháp giảng dạy. Tuy nhiên, trước yêu cầu đổi mới giáo dục đại học và tác động của chuyển đổi số, hội nhập quốc tế, công tác này vẫn còn một số hạn chế như nội dung giảng dạy chưa thật sự gắn với thực tiễn, phương pháp giảng dạy chưa đồng đều, động cơ học tập của một bộ phận sinh viên còn hạn chế, chất lượng đội ngũ giảng viên và việc ứng dụng công nghệ số chưa đáp ứng đầy đủ yêu cầu mới.

Trên cơ sở phân tích thực trạng và nguyên nhân của những hạn chế đó, bài viết đã đề xuất các giải pháp trọng

tâm gồm: đổi mới nội dung và phương pháp giảng dạy theo hướng gắn lý luận với thực tiễn; nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên; đẩy mạnh ứng dụng công nghệ số; phát huy tính tích cực, chủ động của sinh viên; tăng cường phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong giáo dục chính trị, tư tưởng.

Nâng cao chất lượng đào tạo lý luận chính trị là yêu cầu khách quan và nhiệm vụ quan trọng của các cơ sở giáo dục đại học hiện nay. Việc triển khai đồng bộ các giải pháp nêu trên sẽ góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục lý luận chính trị, xây dựng đội ngũ sinh viên có bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức tốt, năng lực chuyên môn cao và trách nhiệm xã hội, đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong giai đoạn mới./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế*. Hà Nội.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội. T.1. tr.236-237.
3. Trần Văn Hiếu (2011), *Một số suy nghĩ về việc đổi mới phương pháp giảng dạy các môn lý luận chính trị ở các trường đại học và cao đẳng* □ Tạp chí Khoa học Đại học Cần Thơ. số 17b. tr.53-60.
4. Cung Thị Ngọc (2018). *Đổi mới phương pháp dạy - học môn lý luận chính trị ở các trường đại học hiện nay* □ Tạp chí Khoa học Đại học Tân Trào, số 10, tr. 87-91.
5. Nguyễn Văn Bảy (2023). *Đổi mới giảng dạy các môn lý luận chính trị ở trường đại học hiện nay* □ Tạp chí Quản lý nhà nước, ngày 13/3/2023.
6. Bộ Chính trị. (2018). *Nghị quyết số 35 - NQ/TW ngày 22 tháng 10 năm 2018 về tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới*. Hà Nội.
7. Nguyễn Thị Hiếu (2022). *Đổi mới giảng dạy các môn lý luận chính trị theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII trong các trường đại học ở Việt Nam hiện nay*. Tạp chí Nghiên cứu Khoa học Công đoàn.
8. Đoàn Thị Huệ. (2023) trong bài viết *Đổi mới giảng dạy môn lý luận chính trị theo hướng gắn lý luận với thực tiễn tại các trường đại học hiện nay* □, đăng trên *Tạp chí Khoa học Đại học Văn Lang*.
9. Lương Thị Lan Huệ (2017) trong bài *Nâng cao chất lượng giảng dạy lý luận chính trị ở các trường đại học hiện nay*.